

AZƏRBAYCAN TURİZM İNSTİTUTU
“Turizm biznesinin təşkili və texnologiyası” kafedrası

Müəllim Q.Yusupov
Azərbaycanın turist marşrutları

Qrup LG 0902
Fəridə Paşazadə

Kurs işi mövzusu:
Şimal istiqamətində turist marşrutunun hazırlanması

Bakı 2012

Mündəricat

Şimal marşrutu haqqında ümumi məlumat və marşrut üzərində yerləşən şəhərlər...	2
Xızı.....	3
Siyəzən.....	3
Şabran.....	4
Quba.....	4
Xaçmaz.....	5
Nabran.....	6
Qusar.....	6
Azərbaycanın Şimal marşrutu üzrə 1 həftəlik (7 gün, 6 gecə) tur.....	8
Birinci gün.....	8
İkinci gün.....	9
Üçüncü gün.....	11
Dördüncü gün.....	12
Beşinci gün.....	13
Altıncı gün.....	14
Yeddinci gün.....	15
Ədəbiyyat siyahısı.....	16

Şimal marşrutu haqqında ümumi məlumat və marşrut üzərində yerləşən şəhərlər

Şimal marşrutu Bakıdan başlayır və Sumqayıt, Xızı, Siyəzən, Dəvəçi, Quba, Qusar şəhərlərindən keçərək Xaçmazda başa çatır. Marşrutun uzunluğu 270 kilometrdir. Bir çox üstünlüklərinə görə Bakı-Xaçmaz turist marşrutu başqalarından fərqlənir. Marşrutun üstün keyfiyyətləri hələ sovet dövründə burada vətəndaşların istirahətini təmin etmək üçün bir neçə istirahət kompleksi tikilməsi, digər tərəfdən də Həmkarlar İttifaqları nəzdində olan istirahət bazalarının ("Dostluq", "Xəzər") burada yerləşməsindən ibarətdir.

Müxtəlif idarə və təşkilatların nəzdində fəaliyyət göstərən turist komplekslərinin, müalicə-profilaktik sanatoriya bəzilərinin bu regionda olması, Qusar alpinizm stansiyasının, Quba ovçuluq təsərrüfatının, Nabran və Seyidlər kəndləri ətrafında özəl sektora məxsus müxtəlif turizm obyektlərinin mövcudluğu, Yalama-Nabran bölgəsində analoqu olmayan təbii-coğrafi landşaft və sağlam iqlim şəraitinin olması bu regionda turizmin inkişafına geniş imkanlar yaratmışdır. Ümumilikdə Şimal turizm regionunda 20-dən çox belə obyekt var. Onlardan üçü Xızı, biri Dəvəçi, ikisi Quba, ikisi Qusar, on beşi Xaçmaz rayonu ərazisindədir. Onların əksəriyyəti özəl sektora mənsubdur.

Turizmin inkişafı üçün çox əlverişli iqlim şəraitinə və coğrafi mövqeyinə, təbii zənginliklərə malik olan bu regionda yaşayış məskənləri, tarix və mədəniyyət abidələri lap qədim zamanlardan meydana gəlmişdir. Başqa sözlə desək, regionun ərazisi müxtəlif tarixi dövrləri özündə əks etdirən tarix-memarlıq abidələri ilə zəngindir. Bundan əlavə, regionda yaradılması nəzərdə tutulan Şahdağ Milli parkının, Taxtakörpü dəryaçası və elektrik stansiyasının, Qusar qış olimpiya kompleksinin, ikitərəfli magistral avtomobil yolunun və başqa obyektlərin inşası başa çatdırıldıqdan sonra bölgədə ekoturizm və intellektual turizmin digər növlərinin inkişafına əlverişli şərait yaranacaqdır. [3]

Xızı

Respublikanın dağlıq relyefə malik olan inzibati rayonları arasında Bakıya ən yaxını Xızıdır: Bakı ilə Xızı arasında məsafə cəmi 70 km-dir. Bu bölgədə iqlim mülayim-isti olub yağıntılar az düşür.

Respublikanın ən gözəl qoruqlarından biri olan "ALTIĞAC" qoruğu Xızı rayonunda yerləşir. Onun ərazisinin 90 %-i meşələrdən ibarətdir. Bu qoruq Böyük Qafqazın cənub-şərq yamaclarındakı nadir heyvan və bitki növlərini qoruyub saxlamaq və burada baş verən eroziya proseslərinin qarşısını almaq üçün yaradılmışdır. Şirvanşahların hakimiyyəti dövründə salınmış karvan düşərgələrindən biri burada yerləşirdi. "Altiğac" adının mənası isə "6 ağac" sözləri ilə bağlıdır: iş burasındadır ki, "Ağac" sözü qədim uzunluq vahidi olub təxminən 7 kilometrə bərabərdir.

YAŞMA yasaqlığı da Xızı rayonunun ərazisində (Sumqayıt şəhərinin yaxınlığında) yerləşir. Sahəsi 4 hektara bərabər olan bu yasaqlıqda su quşları ovlamaq və balıq tutmaq üçün əlverişli şərait var. [1]

Görkəmli şəxsiyyətlər: Cəfər Cabbarlı, Mikayıl Müşfiq və Cabir Novruz [3]

İstirahət zonaları: "Cənnət bağı", "Qızılqazma".

Siyəzən

Siyəzən rayonu Azərbaycan paytaxtından şimalda, Xəzər dənizinin sahilləri boyunca yerləşmişdir.

İlkin orta əsrlər dövründə Xəzəryanı müdafiə istehkamlarının ikinci xətti buradan keçirdi (həmin istehkamların birinci xətti Dərbənddədir). Bu xətt Azərbaycanın dövlət tərəfindən mühafizə olunan tarix-mədəniyyət abidələri siyahısına daxil edilmişdir. Gilgilçay Müdafiə İstehkamları həm də YUNESKO tərəfindən "Xəzəryanı Müdafiə İstehkamları" kompleksində Ümumdünya mədəni abidələr irsinin siyahısına daxil edilmək üçün tövsiyə olunmuşdur. Arxeoloqlar müəyyən etmişlər ki, Gilgilçay müdafiə istehkamlarının tikintisi lap çoxdan, hələ eramızdan əvvəl başlanmış, sonrakı dövrdə bu istehkamdə daim əlavə tikinti işləri aparılmış və istehkam daha da möhkəmləndirilmişdir.

İstehkam divarları bilavasitə dənizin içində başlanır (uzun illər boyu Xəzərdə suyun səviyyəsi vaxtaşırı dəyişikliklərə məruz qalmışdır). Bir neçə kilometr uzanan qala divarları möhtəşəm Çıraqqala keşikçi qülləsində (V əsr) başa çatır. Bu qülləyə qalxmağa dəyər: onun tarixi əhəmiyyəti öz yerində, dağın zirvəsindən baxanda dənizə və ətrafdakı dağlara çox gözəl bir mənzərə açılır.

Zarat kəndinin yaxınlığında Beşbarmaq adlı digər müdafiə istehkamının fraqmentləri salamat qalmışdır. Xalq arasında bu qalıqlar Xızırzində baba adlanır. Sedan kəndinin yaxınlığında isə Dindar qalasının qalıqları diqqəti cəlb edir.

İstirahət yerləri və kurortlar: Qalaaltı kurort şəhərciyi, Çıraqqala sanatoriyası [4]

Şabran

Bakıdan şimal tərəfdə yerləşən Şabran Rayonunun şərq sərhəddi Xəzərin sahilləri boyunca uzanır. Vaxtilə bu regionun sakinləri dəvə saxlayır, qonşu regionlardan buraya yerli bazarlara gələnlər isə təkcə dəvə deyil, həmçinin quş, heyvan, yağ və süd məhsulları, bal, yun (dəvə və qoyun yunu), xalça da alıb satırdılar. Bundan əlavə karvana qoşulmaq və ya özləri üçün dəvə və sarvan kirayə etmək üçün gələnlər də olundu.

Şabran rayonunun ərazisində dəniz sahilindən 12 km məsafədə Ağzıbir adlanan ovçuluq təsərrüfatı yaradılmışdır. Sahəsi 1180 hektar olan bu təsərrüfatda su quşları və balıq ovlamaq olar.

Keçiqaya adlanan yer həm turistlər, həm də yerli sakinlər arasında çox populyardır. Burada qayaların arasından çay axır, tərkibində çoxlu kükürd olan mineral bulaqlar diqqəti cəlb edir.

Rayondakı tarix arxeolojiya abidələrindən ən məşhuru Şahnəzərli kəndinin yaxınlığında yerləşən Şabran şəhər yeridir (5-18 əsrlər). Şabran orta əsrlərdə Azərbaycanın ən iri ticarət və sənətkarlıq mərkəzlərindən biri olmuşdur. [4]

Quba

Quba rayonu Azərbaycanın ən çox inkişaf etmiş kənd təsərrüfatı rayonlarından biridir. Zəngin floraya malik olan Quba rayonu dərman bitkilərinin geniş spektri ilə təmsil olunmuşdur.

Qubanın ətrafında mənzərəli güşələr çoxdur. Qəçrəş, Balbulaq, həmçinin dərinliyi 400 metrdən 600 metrə qədər olan Təngəaltı yarıqanı xüsusilə populyar olub turistlərdə daha çox maraq doğurur.

Vəlvəliçay üzərindəki məşhur Afurca Şəlaləsi Azərbaycanın təbii abidələrinin siyahısına daxil edilmişdir və dövlət tərəfindən mühafizə olunur. Burada öz qeyri-adiliyi və bənzərsizliyi ilə turistlərin və səyahətçilərin diqqətini cəlb edən başqa şəlalələr də var.

Quba rayonunda Qubadan 65 km məsafədə uca dağlar qoynunda (dəniz səviyyəsindən 2500 metr yüksəkliyə) yerləşən Xınalıq kəndinin əhalisi ayrıca unikal etnik qrupdur. Xınalıqlıların qədim dili dünyadakı müasir dillərin heç birinə oxşamır. Xınalıqlılar Azərbaycan dilində də danışirlar, lakin öz dillərini qoruyub saxlamışlar. Xınalıq fenomeni təkcə Azərbaycan tarixində deyil, ümumiyyətlə bəşər tarixində ən maraqlı etnoqrafik müəmmalardan biridir. Xınalığın yaxınlığında müqəddəs ziyarətqah yerləşir. 9-cu əsrə aid olan bu ziyarətqahda yerin altından təbii od çıxır. Buna görə də xalq arasında bu yeri Atəşkaş adlandırırlar. Buduq kəndində də bənzərsiz bir etnik qrup yaşayır. Bu insanların çox nadir bir dili var. Daxma adlanan qədim tikili salamat qalmışdır. Zərdüştilik dövrünə aid olan və xalq arasında "Sükut qülləsi" deyilən bu qüllələr zərdüştilərin dəfn mərasiminin icrası üçün nəzərdə tutulmuşdur. [1]

Istirahət yerləri və hotellər: "Bərpa SPA Mərkəzi", "Terrace Guba", "Long Forest", "Quba", "Cənnət Bağı", "Minarə", "Menecer" oteli, Qəçrəş meşə zonası. [5]

Xaçmaz

Samur-Dəvəçi ovalığının bir hissəsinin tutan Xaçmaz Rayonu Azərbaycanın şimal-şərqində yerləşib şimal tərəfdən Rusiya ilə həmsərhəddir.

Bu regionda təqribən 60 yaxın tarix və mədəniyyət abidəsi salamat qalmışdır. Lakin arxeoloqların fikrincə bu cür abidələrin sayı qat-qat çox olmalıdır, çünki lap qədim vaxtlardan bu regionda əhali sıx məskunlaşmışdır.

Istirahət yerləri və hotellər: “Çinar”turbazası, “Palermo”turbazası, “Palma”istirahət zonası, “Dostluq”turbazası, “Şəms”turbazası, “Xəzər” istirahət zonası, “Elvin” istirahət, “Malibu” istirahət evi, “İstisu” istirahət evi.[4]

Nabran

Nabran - Xaçmaz rayonunda Xəzər dənizi sahillərində yerləşən kreativ təyinatlı ən böyük regiondur. Bu zonanın maraqlı cəhəti ondan ibarətdir ki, kiçik bir ərazidə yerləşən qumsal çimərlikdən dərhal sonra meşə başlanır. Müxtəlif turist bazaları düşərgələr, pansionatlar, istirahət evləri həmin meşədə yerləşir. Onların şəraiti çox müxtəlifdir-"Lüks" tipli rahat mehmanxanalardan, bir neçə nəfər üçün nəzərdə tutulan abad kotteclərdən başlamış çadır şəhərciklərinə qədər geniş seçim imkanı var. [2]

Nabrandan 6 km məsafədə Tel kəndi yerləşir. Bu kəndin ərazisi ov həvəskarları üçün əsl tapıntıdır. Kənddən bir qədər aralıda palçıq vulkanı var. Sakinlərin dediyinə görə, vulkanın palçığı müxtəlif dəri xəstəliklərinin dərmanıdır. [11]

Istirahət yerləri və hotellər: "Green Ville" istirahət zonası, "Palma" istirahət düşərgəsi , "Lotos" istirahət zonası , "Atlant" istirahət zonası [4]

Qusar

Dağıstanla həmsərhədd olan Qusar rayonu Azərbaycanın şimal-şərqində Xudat dəmir yolu stansiyasından 35 km məsafədə yerləşir. Rayonun adı "Qusar" sözü vaxtilə bu ərazidə yaşamış, sonradan tarixi etnogenez nəticəsində yox olmuş "Xisar" qəbiləsinin adından yaranmışdır.

Burada "Alistan Baba Meşəsi" deyilən qayın meşəsi (sahəsi 7 hektar) dövlət tərəfindən mühafizə olunur.

Qusar rayonunun faunası da zəngindir. Burada canavar, ayı, qaban, dağ keçisi, qartal, bayquş və digər quşlar və heyvanlar yaşayır. Faunanın ov və ov sənaye növlərinin qorunub saxlanması və onların baş sayının bərpa edilməsi məqsədi ilə "Qusar" yasaqlığı yaradılmışdır (sahəsi 15 min hektar).

Dağ dərələrində gözəl şlalələr var. Onların ən çox populyar olanları Laza və Şahnabaz şlalələri turistləri və Qafqazın yabanı təbiətinin həvəskarlarını buraya

çox cəlb edir. Qusar rayonunun dağları və zirvələri alpinistləri cəlb edir. Yerli şələlələr isə son illərdə qış fəslində buzlu dağlara dırmaşmağı xoşlayan idmançıların yarış yerinə çevrilmişdir. Laza kəndindən Quba rayonunun Xınalıq kəndinə piyada getmək olar. Son vaxtlar piyada turizm həvəskarları məhz bu marşruta üstünlük verirlər.

Ekoloji turizm marşrutu üzrə Qusar şəhərindən Laza şələləsi istiqamətində piyada gedənlər Ənik kəndində düşərgə sala bilirlər. Bu kəndin yaxınlığında 13-cü əsrə aid qala divarlarının qalıqları, qədim məscid binası yaxşı vəziyyətdə qalmışdır. Laza kəndinin yaxınlığında isə "Suvar" istirahət bazasında qalmaq olar.

Istirahət yerləri və hotellər: “Suvar dağ” turizm istirahət zonası, “Uzun meşə” moteli, “Qara-bulaq” istirahət evi, “Qayi bulaq” istirahət zonası, “Şah bulaq” istirahət zonası, “Pioner” istirahət zonası, “Qusar bulaq” istirahət zonası, “Star Qusar” ailəvi istirahət zonası, “Şah dağ” istirahət zonası. [4]

Azərbaycanın Şimal marşrutu üzrə 1 həftəlik (7 gün, 6 gecə) tur

Birinci gün

07:00 – Bakıdan çıxış

09:00 – Altıağac milli parkı yaxınlığında avtobusda çay süfrəsi, səhər yeməyi, Altıağac parkına gedən yolu arzu edənlərin piyada getməsi

09:30 – Altıağac milli parkına giriş. Milli parkın ərazisində gəzinti, parkda yaşayan heyvanlar, təbiət haqqında məlumat. Park ərazisində at belində gəzinti

(Bakıdan 120 km məsafədə yerləşən Altıağac Milli Parkı 2004-cü ildə eyniadlı qoruğun bazasında, Xızı və Siyəzən rayonlarının sahəsində yaradılıb. Böyük Qafqazın təbii landşaftının, flora və faunanı qorumaq məqsədilə yaradılmış qoruğun ərazisinin 90%-i təbii meşə ilə örtülüdür. Qırmızı kitaba salınmış bitki və heyvanlar yaşayır. 9 növ məməli heyvan, 12 növ quş yaşayır.)[6]

13:00 – 14:00 – Nahar vaxtı.

14:00 – 16:00 – Parkın nadir bitki və heyvanların olduğu 3 hissəsində gəzinti. Gəzintidən öncə turistlərin heç nəyə toxunmamaq və qrupdan ayrılmamaq haqqında təlimatlandırmaq

16:00 – 19:00 – Soyuqbulaq yaylağında gəzinti və istirahət

(Suyu buz kimi soyuq olan bulaqların çıxdığı Soyuqbulaq dağ başındakı meşəlik ərazidir. Buranı yalnız yerlilər və milli parkda çalışanlar yaxşı tanıyır və hər fürsətdə piknik üçün Soyuqbulağa gəlirlər. Çadır qurub gecələmək də mümkündür. Təbiətdən zövq alacağınız, dincəlmək üçün müdhiş bir yerdir. İçəri daxil olmaq üçün xüsusi icazə almaq lazımdır)[6]

19:00 – Parkdan çıxış. “Cənnət bağı” istirahət mərkəzinə yola düşmə

19:30 – İstirahət mərkəzinə çatmaq.

20:00 – 21:00 – Şam yeməyi

İkinci gün

08:00 – 09:00 – Səhər yeməyi

09:00 – 13:00 – Beşbarmaq dağı, Gilgilçay Müdafiə İstehkamu.

(Uzadılmış daş əli xatırladan qayanın qeyri – adi forması uzaqdan cəlb edir. Bir – birinə bitişik beş qaya parçasından ibarət olan bu dağın “Beşbarmaq” adlanması quruluşu ilə bağlıdır. XVII əsrin holland dənizçisi, səyyah Yan Streys şimal – şərqə Azərbaycandan keçərkən gördüyü Beşbarmaq abidəsi haqda yazırdı ki, biz dənizin yanından keçəndə bir dağ gördük. Dağ “Parmax” və ya “Barmax” adlanır. Zirvəsi düz istiqamətdə uzanan barmağı xatırladır. Vaxtilə burada möhtəşəm qala olub ki, bu ərazinin müdafiəsinə xidmət edib. İndi də həmin divarların özülü dairəvi qalıb. [7]

(Çox hissəsi dağılan səddin 1931-32 və 1963-1964-cü illərdə təqribən 60 km-lik hissəsi tədqiq olunub. Əsasən torpağın altında qalıb. Ərdəbil qaynaqlarında “Sur ət-Tin” (“Gil divar”) adlandırılan bu səddin əsasının Sasani hökmdarı Qubad (488-531) zamanında qoyulduğu bildirilir. Gilgilçayın Xəzərə töküldüyü yerdən başlayan səddin divarları Babadağa doğru 60 km-ə qədər uzanır.)[7]

13:00 – Şabrana yola düşmək

14:00 – 15:00 – Pirəbədil kəndində kəndin özünəməxsus yeməyi *ətrəli aşla* nahar

(Xəmirdən doğranmış əriştəyə ətrə deyirlər. Bu, mərcimək, düyü və əriştədən hazırlanan plovdur. Əvvəlcə əriştə kəsir, açıq havada saxlayaraq bir az qurudurlar. Ayrıca düyü və mərcimək də soyuq suda isladılır. Daha sonra qaynayan suya tökülür. 5 dəqiqə sonra süzülür. Süzmə işi bitdikdən sonra düyü, mərcimək və əriştə qarışdırılaraq mis qazana doldurulur. Bu yeməyi ocağın üstündə dəmə qoyurlar ki, daha ləzzətli olsun. Bir saat dəmləndikdən sonra hazır olan yemək geniş və dərin bir qaba boşaldılır. Masaya servis edilərkən yanına mütləq stəkanlarda əridilmiş nehrə yağı qoyurlar. Pirəbədildə plovu yağlı yeməyi xoşlayırlar)[8]

15:00 – 16:00 – Kəndin adətləri, xalça toxuma ənənələri ilə tanış olmaq

16:00 – 18:00 – Çıraqqala keşikçi qülləsi, Keçi dağı

(Şabranın simvoludur. Rayonun hər tərəfindən görsənir. Azərbaycanda buna bənzər başqa abidə yoxdur. Mərkəzdən təxminən 20 – 25 km aralıda, sıldırım qayanın zirvəsində yerləşir. Çıraqqalanın 5-6-cı əsrlərdə tikildiyi, 18-ci əsrə qədər müdafiə və kəşfiyyat məqsədilə istifadə edildiyi ehtimal olunur. Vaxtilə qaladan dənizə yeraltı gizli tunellər qazılıb. Çıraqqaladan düşmən ordularının gəlişi ilə yaranan təhlükəni tonqal vasitəsi ilə Azərbaycanın diqər qala və məntəqələrinə çatdırıblar. Çıraqqala əsasən Dərbənd qalasından tüstü ilə verilən məlumatı qəbul edib. Xəzər dənizindən Böyük Qafqazın ətəklərinə qədər uzanan müdafiə səddinin üç böyük qalasından biri, eləcə də Gilgilçay səddinin baş qarovulxanası olub. Siyəzəndəki Gilgilçay səddi və Beşbarmaq qalası, Dəvəçidəki Çıraqqala və Dağıstan ərazisindəki Dərbənd qalası Qafqaz Albaniyasının şimal sərhədlərini qoruyan bütöv bir müdafiə kompleksini təşkil edib. Zaman içərisində səddin böyük bir hissəsi uçub dağılıb. İndiyə qədər salamat qala bilən Çıraqqala 2003-cü ildən qoruq elan edilib)[8]

(Zağlı – Zeyvə turizm zonasındaki “Keçi-qayası” adlanan yerin çox gözəl mənzərəsi var. Sıx meşə ilə keçilməsi çətin olan sıldırım qayanın arasından çay axır. Müalicə əhəmiyyətli küküürlü suların çıxdığı bu yerə insanlar müalicəyə və istirahət etməyə gəlirlər. Ərazidə vəhşi dağ keçiləri yaşadığından buranı belə adlandıırıblar.)[8]

18:00 – Qubaya yola düşmək

18:30 - “Long Forest” istirahət mərkəzinə giriş

19:00 – 20:00 – Şam yeməyi

20:00 – 21:00 – Əyləncə

Üçüncü gün

08:00 – 09:00 – Səhər yeməyi

09:00 – 11:00 Quba şəhər gəzintisi

11:30 – 13:00 Uzun meşə

(Ən qısa ekskursiyanın son dayanacağı Uzun meşədir. Meşə ənənəvi qaydada eninə deyil, uzunlmasına yerləşdiyi üçün belə adlanır. Ərazidə eyni adlı kənd və istirahət mərkəzi yerləşir. Uzunmeşə bütün fəsillərdə mükəmməl təbiəti və havasıyla gəzilməyə, görülməyə dəyər.) [9]

13:00 – 13:30 Long Forest İstirahət mərkəzinə getmək

13:30 – 14:30 Quba yeməyi – tat çıxırtması ilə nahar + Quba bükməsi ilə Çay süfrəsi

15:00 – 15:30 Qəçrəş yolu

15:30 - 17:00 Qəçrəş ərazisinə gəzinti

(Qubanın ən populyar istirahət zonasıdır. Qəçrəş sözünün mənası “gəl otur” deməkdir. Bu adı “Gün dəyməyən yer” kimi də yozurlar. Rayonun şimalında yerləşdiyinə görə Qəçrəşi kuzey də adlandırırlar. Bu geniş ərazidə ağaclar elə sıx düzülüb ki, gün işığı yerə dəymir və yayda çox soyuq olur. Qışda isə başdan – ayağa soyunan ağaclar qar içində qalır.) [9]

18:30 – 19:30 – Şam yeməyi

19:30 – 21:00 – Asudə vaxt.

Dördüncü gün

08:00 – 09:00 – Səhər yeməyi

09:00 – Quba – Xınalıq – Atəşgah (65 km): Xınalığa yola düşmək

10:00 – 11:00 – Yol üstü Qudyal çay sahilində piknik

12:00 – Xınalıq

(YUNESCO tərəfindən dünya əhəmiyyətli tarixi abidələr siyahısına daxil edilən qəsəbəni açıq səma altında muzeyə bənzədirlər. “Dağlarda ada” adlanan bu kənd rayon mərkəzindən 65 km-lik məsafədədir. Dağ ətəyindən başlayaraq yamaclarla yuxarıya doğru dırmaşan çay daşından tikilmiş evlər çoxmərtəbəli binanı xatırladır. Xınalıq qoruq elan edildiyi üçün burada yeni inşaatlara icazə yoxdur.)[9]

13:00 – 14:00 Nahar yeməyi olaraq ənənəvi Xınalıq yeməkləri

14:00 – 18:00 atla və ya ayaqla qədim Atəşgaha yola düşmək. Tarixi “Muğan Pir”ini ziyarət etmək üçün Xınalığa geri qayıtmaq.

(Xınalıqdan 5 km məsafədə, 2600 metr yüksəklikdə yerləşən Atəşgah, əslində yanar dağdır. Bu dağlıq ərazi təbii qaz ehtiyatlarıyla zəngindir. Yerlilərin dediyinə görə, ətrafda bunun kimi yanan bir neçə dağ daha var. Yanan alovun üstünə yığılmış hamar qaya parçaları və çınqıllar buraya yığılmış qala görünüşü verir. Bu daşların üstündə pikniyə gələnlər artıq ibadət etmir, at bişirir, sonra da çəmənlikdə uzanıb yüksəkliyin, günəşin kefini yaşayırlar. Xınalıqdan Atəşgaha atla yarım saatda, piyada 2 – 3 saatda gəlmək olur. Atəşgahın yaranması ilə bağlı əfsanə var. Deyirlər ki, soyuq günlərin birində sürüsünü otararaq buralara gələn çoban qızıışmaq üçün ocaq qalamaq niyyətində düşür. Əlinə keçəni ortaya yığıb yandırmaq istəyəndə buranı alov götürür, qorxusundan diz üstə çökən çoban Allaha dua etməyə başlayır. O vaxtdan yanmağa başlayan atəş heç vaxt sönür, bu yer də müqəddəs hesab edilərək məbədə çevrilir. Buraya gəlicə bu diyarın niyə “odlar yurdu” adlandırıldığını anlayırsan.)[9]

18:00 – 19:00 – Şam yeməyi

Xınalıq qonaq evində, yaxud kəndlilərdən birinin evində gecələmək.

Beşinci gün

08:00 – 09:00 – Səhər yeməyi

09:00 – Nabrana yola düşmək

(Adı çəkildə insanın ağına ilk əvvəl dəniz, sahil gəlir. Əslində vaxtilə Xaçmazın sakit kəndlərindən biri olan Nabran 1960-cı illərdə ilk dəfə istirahət yeri kimi kəşf edilib. Çimərliyi, sahilə yerləşən otelləri, dəniz və meşə mənzərəsiylə əhatələnmiş Nabran ölkənin ən populyar və ən bahalı tətillik mərkəzi kimi tanınır. Digər yerlərlə müqayisə edildiyində burada turizm infrastrukturunu daha yaxşı inkişaf edib. İdeal yay tətili üçün lazım olan hər şey burada var: təmiz hava, dəniz, qum, bol günəş, meşə, gündüz çimərlik və axşam sahilə açılan diskotekalar Nabrandə istirahəti daha əyləncəli edir. Qumlu çimərliklərin mənzərəli meşələrlə qovuşduğu bu ərazidə müxtəlif qiymətli turist bazaları, pansionatlar, istirahət evləri, otellər tikilib ki, bu da Nabranı ölkənin ən böyük turizm bazasına çevirir.)

[10]

10:00 - "Palma" istirahət düşərgəsinə giriş

10:00 – 13:00 – Ərazi ilə tanışlıq, meşədə gəzinti

13:00 – 14:00 Nahar yeməyi

14:00 – 17:00 – istirahət mərkəzinin idman meydançalarında oyunlar, əyləncə

17:00 – 19:00 – Dəniz kənarında gəzinti.

19:00 – 20:00 – Şam yeməyi

Altıncı gün

08:00 – 09:00 – Səhər yeməyi

09:00 – 11:00 – Qusar yolu

Turistlərin peşəkar bələdçilərin ixtiyarına verilməsi. Şahdağa alpinistik tur.

(Ucqar və əlçatmaz kimi görünən möhtəşəm dağdır. Onu fəth etmək mümkündür. Bunun üçün Suvara qədər avtomobillə gəlmək olar. Yolun qalan hissəsi isə piyada gedilməlidir. Şahdağı fəth etmək 3 gün vaxt aparır. Şahdağın zirvəsinə iki marşrutla qalxmaq olar. Bu, yerli dağçıların işləyib hazırladığı şimal və cənub marşrutlarıdır. Yüksəyə çıxmaq təhlükəli və çətin olsa da, Şahdağın möhtəşəm mənzərəsi, mükəmməl havası, yol boyunca qarşınıza çıxan Qara-bulaq, yüksək dağ gölləri, kanyonlar və digər möcüzələr özünə heyran buraxır. Ərazidə pirlər, qədim karvan yolunun keçdiyi cığirlar, antik körpü qalıqları və tarixin başqa izləri qalmaqdadır. Azərbaycanın bu ən əzəmətli zirvəsinə aparan ən asan yol cənubdan keçir.) [11]

19:00 – “Şah bulaq” istirahət zonasına getmək

19:00 – 20:00 – Şam yeməyi

Istirahət zonasında gecələmə

Yeddinci gün

08:00 – 09:00 – Səhər yeməyi

09:00 – Qusar – Qazanbulaq marşrutu

(Bu istiqamətdə sahəsi 7 km olan Əlistan baba fıstıq meşəsi var. Marşrut boyunca yerləşən kəndlərdə qədim əl sənətlərindən parça üzərində tikmə, ağac üzərində oyma işlərini və məşhur “Sumax” xalçalarını əldə etmək olar.)[11]

13: 00 – 14:00 – Qazanbulaq kəndində ləzgi yeməyi Tsıka ilə nahar

(Ləzgi mətbəxinin ən məşhur yeməyidir. O, xərəkə bişir. Çörək xəmirindən hazırlanan kündələr yağla yoğrulur. Daha sonra kündə yayılır və dərin tavanın içinə döşənir. Əvvəlcədən yağda qovrulmuş qıyma və xırda kartof parçaları qabın içinə tökülür. Onun üstünü də yuxayla örtür və xərəyin içində təxminən bir saat bişirirlər. Tsıkanın inqredientləri istəyə görə dəyişə bilər: tərəvəzdən, pendirdən, toyuq ətindən də hazırlanan tsıkanı burada yemək məsləhətdir.) [11]

15:00 – Qusardan çıxış, Bakıya yola düşmə. Yol üstü turistlərin arzusu ilə fotosessiyanın mümkünlüyü

19:00 – Bakı!

Ədəbiyyat siyahısı

1. <http://www.tourism.az/?menu=9&submenu=90&lang=aze>
2. <http://www.anl.az/down/meqale/medeniyyet/2010/aprel/116654.htm>
3. <http://sayt.ws/sirat/index.php?newsid=40483>
4. <http://www.mct.gov.az/service/lang/az/page/30/nid/7/>
5. <http://quba-information.az/turizm.html>
6. <http://discoverazerbaijan.az/khizi/>
7. <http://discoverazerbaijan.az/siyazan/>
8. <http://discoverazerbaijan.az/shabran/>
9. <http://discoverazerbaijan.az/quba/>
10. <http://discoverazerbaijan.az/khachmaz/>
11. <http://discoverazerbaijan.az/gusar/>